

Oponentský posudek na diplomovou práci Veroniky Grechové „Financování vysokého školství“

V Úvodu své práce formuluje autorka její cíl jako charakteristiku a zhodnocení financování vysokého školství v České republice, zejména v období let 2007 – 2011. Zpracování tématu strukturovala do čtyř kapitol s jednotlivými subkapitolami.

V kapitole první „Terciární vzdělávání v České republice“ (s. 8 – 24) autorka nejprve vysvětluje pojmy „vzdělání“ a „vzdělávání“, a to z několika hledisek (viz s. 8 – 9). Dále se věnuje Mezinárodní standardní klasifikaci vzdělávání“ (ISCED 97), která představuje systém klasifikačních hledisek jednotlivých úrovní vzdělání. Upozorňuje, že podle její aktualizované verze (ISCED 2011) začne sběr dat (?) v České republice až v roce 2013, a proto uvádí informace ISCED 97. V subkapitolách tematizuje vývoj terciárního vzdělávání a problematiku Bílé knihy terciárního vzdělávání. Za přínos této kapitoly považují to, že autorka zahrnuje do výkladu také poukazy na konkrétní problémy a uvádí řadu údajů podložených statistikami. Na druhé straně ale po terminologickém rozlišení vzdělání a vzdělávání nespécifikuje, v jakém smyslu tyto termíny bude v práci používat, a tak „terciární vzdělání“ a „terciární vzdělávání“ tu užívá jako synonym.

Kapitolu druhou autorka nazvala „Financování terciárního vzdělávání v České republice“ (s. 25 – 46) a seznamuje v ní s mechanismy a modely financování vysokých škol: objasňuje, jak probíhá výpočet výkonu vysoké školy a na základě odborné literatury srovnává pozitiva a limity financování podle tzv. formule založené na počtu absolventů a podle tzv. formule založené na počtu studentů. Nesrozumitelně tu působí, když autorka uvádí výhody a nedostatky financování podle formule, ale neříká podle jaké.

Ve třetí kapitole „Reforma terciárního vzdělávání v České republice“ (s. 47 – 63) autorka přechází od charakteristiky jejích hlavních rysů k analytičtějšímu přístupu ke zkoumané problematice, v němž uplatnila zejména sociologicko-ekonomické hledisko (otázka proklamované rovnosti v přístupu k terciárnímu vzdělávání versus reálné nerovnosti). V logické návaznosti tak zde nalezneme formulace konkrétních souvislostí a důsledků aktuální otázky zavedení školného – ano či ne. Tyto souvislosti autorka nahlíží jak z ekonomického, tak i sociálního hlediska (potažmo ve svých důsledcích celospolečenského). Čtvrtá kapitola „Financování vysokého školství v České republice v letech 2007 – 2011“ (s. 64 – 77) by měla vzhledem k formulovanému cíli práce představovat její těžiště. Ovšem ve srovnání s předcházejícími kapitolami, ve kterých nalezneme formulace souvislostí a určitých důsledků sledovaných problémů, tato kapitola nevybočuje z charakteru komentáře údajů, čísel a grafů ze zdrojů Českého statistického úřadu a MŠMT.

V Závěru práce (s. 78 – 79) autorka shrnuje některé z prokázaných porovnání a vyjadřuje stanovisko proti zavedení školného na veřejných vysokých školách. Argumentuje tím, že „v řadě zemí EU se plošně školné z veřejných škol ruší, protože nevedlo ke zvýšení úrovně výsledků škol“ (s. 79) – ovšem nezmiňuje žádný průzkum, který by to prokázal.

Hodnocení

Zpracování tématu prokazuje autorčinu schopnost pracovat s odbornou literaturou a analyzovat sledovaný problém. Struktura práce je logická a přehledná a problematiku terciárního vzdělávání ukazuje v souvislostech ekonomického a sociologického kontextu. Autorka formuluje kultivovaně a srozumitelně a práce tak poskytuje dobrý vhled do problematiky (i konkrétních problémů) otázky financování školství.

Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Vysvětlete pojem „vzdělání“, které charakterizujete z pohledu osobnostního, obsahového, institucionálního, socioekonomického atd., také z hlediska filozofie výchovy?
2. Jsou pojmy „financování podle formule“ a „normativní financování“ opravdu synonymy (jak uvádíte na s. 36)?
3. Jaká je metodika financování státních škol?

V Praze 11.5.2013

PhDr. Věra Jirásková, Ph.D.